

реального капіталу мають власну ринкову вартість, котра відтворюється у формі реального капіталу, але в ході відтворювального процесу його вартість може змінюватись різним способом, що припускає необхідність оцінки реального капіталу через фінансові інструменти ринкової економіки – акції, облигації, векселі і т.д.;

✓ найважливішими формами фіктивного капіталу є земля й інші природні ресурси, а також незабезпечені векселі, цінні папери та інші інструменти фінансового ринку; ринкова ціна фіктивного капіталу визначається на основі капіталізації доходу, що присвоюється;

✓ кругообіг фіктивного капіталу передбачає виникнення монополій (власності й господарювання) на ресурс утворення фіктивного капіталу, в результаті цього руху капіталу не тільки відшкодовується вартість спочатку авансованого капіталу, але й виникає певний додатковий прибуток, фіктивний за своєю природою, а за формою може бути не тільки природною й технологічною але й інформаційною рентою.

Таким чином, будучи новим шаблем розвитку капіталізму, фіктивний капітал усуває певні недоліки приват-

ної власності – відчуження праці та капіталу, тобто відбувається певна деперсоніфікація та дифузія відносно власності, але водночас цим породжуються нові виклики, що пов'язані із такими особливостями, як – надзвичайна ліквідність, послаблення контролюючих можливостей фінансових інвесторів, посилення спекулятивних тенденцій на фінансових ринках, що було характерним ще на початку 20 ст.

1. Блауг М. "Экономическая мысль в ретроспективе" / М. Блауг. – М.: "Дело Лтд", 1994 г.; 2. Богдан Т.П. Глобальна фінансова криза та виклики для економічної політики в посткризовий період / Т.П. Богдан // Фінанси України. – 2010. – №6. – С.3-14; 3. Гильфердинг Р. Финансовый капитал. Новейшая фаза в развитии капитализма / Р. Гильфердинг. – М.– Л.: Государственное социально-экономическое изд-во, 1931. – 460 с.; 4. Ленин В.И. Полное собрание соч./ В.И. Ленин. – 5 изд., Т. 27; 5. Сапачук Ю.М. Політика фінансової безпеки на макрорівні / Ю.Сапачук // Ефективна економіка. – 2010 р. – №9. – <http://www.economy.nauka.com.ua/>; 6. Маркс К. Капитал. Т. 3 // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т. 25. Ч. 2; 7. Зомбарт В. Современный капитализм / В. Зомбарт. – Т. 3. М.-Л, 1930; 8. Сапачук Ю.М. Фінансові чинники макроекономічної нестабільності / Ю.Сапачук // Вісник академії праці і соціальних відносин. – 2010 р. – №3; 9. Розенберг Д.И. Комментарии к "Капиталу" К. Маркса / Д.И. Розенберг. – М., 1983.

Надійшла до редколегії 15.11.10

УДК 338.23:330.341.42

Н. Ковтун, д-р. екон. наук, проф.,
А. Ігнатюк, канд. екон. наук, доц.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

На основі побудови зведеного рейтингу видів промислової діяльності в Україні визначені тенденції та основні напрями розвитку промисловості з метою забезпечення національної конкурентоспроможності.

Ключові слова: промислові види діяльності, капіталоозброєність, капіталовіддача, рентабельність, індекс основних засобів.

Based on the generalized ranking of industrial activities in Ukraine, the trends and directions of industry development are defined to ensure national competitiveness.

Key words: industrial activities, capital gain, profitability, index of the fixed assets.

Останні десятиліття розвитку світової економічної системи демонструють фундаментальні зміни у процесі виробництва, виникнення та вдосконалення технологій, формування на цій основі принципово нових виробничих відносин. У той час, коли в Україні на основі індустріального розвитку здійснювалися процеси ринкової трансформації, у провідних країнах світу відбувалися трансформаційні процеси, які були пов'язані із формуванням основ постіндустріальної цивілізації. Провідними галузями стали електронна промисловість, обчислювальна техніка, програмне забезпечення, засоби телекомунікації, оптичні волокна, роботобудування, керамічні вироби, банки даних, інформаційні послуги. В умовах глобальної конкуренції розвинені країни вже створили передумови для прориву у шостий технологічний уклад, особливо на основі впровадження нанотехнологій. Тому надзвичайно актуальним є аналіз та оцінка рівня сучасного розвитку видів промислової діяльності в Україні з метою визначення можливостей зростання національної конкурентоспроможності.

Дослідження розвитку промисловості присвячено достатньо багато праць вітчизняних економістів, зокрема, Базилевича В., Гришанової О., Кіндзерського Ю., Яковенко Л., Якубовського М. та інших. В їх роботах проаналізовано етапи становлення галузевих ринків промисловості у трансформаційній економіці України, досліджені напрями інноваційного розвитку промислових видів діяльності, визначені завдання промислової політики в умовах постіндустріального розвитку економіки.

Метою даної статті є побудова рейтингу видів промислової діяльності за основними показниками на основі багатомірної середньої та визначення основних тенденцій та напрямів розвитку національних галузей промисловості.

Динаміка промислового виробництва в Україні в період ринкового реформування української економіки демонструє ознаки класичного економічного циклу, у якому можна виділити характерні стадії: кризового занепаду (1991 – 1994 рр.), депресії та стагнації (1995 – 1998 рр.), економічного пожвавлення та зростання (1999 – 2007 рр.) [1, с.136]. Період з 2008 р. характеризується загальним погіршенням показників діяльності промислових підприємств під впливом світової фінансової кризи.

Лідером зростання промисловості під час економічного пожвавлення 1999-2007 рр. було машинобудування, середній темп щорічного зростання якого склав 120,2 % [2, с.33] за рахунок, в першу чергу, виробництва транспортних засобів та устаткування, щорічний приріст якого був 130,3 %, що дозволило у 2007 році збільшити виробництво у шість разів порівняно з 2000 р. Проте машинобудування не стало каталізатором розвитку інших галузей економіки країни, оскільки виробники складали автомобілі з усіх імпортованих комплектуючих, що виготовлялися на заводах провідних автомобілебудівних корпорацій світу, виробничий ланцюг створення даного продукту в Україні лише закінчується.

Динамічно, але більш повільними темпами розвивалися галузеві ринки переробної промисловості: у

2007 р. у порівнянні з 2000 р. виробництво харчових продуктів зросло більше, ніж вдвічі; оброблення деревини та виробництво виробів з дерев більше, ніж у чотири рази; целюлозно-паперове виробництво та видавнича діяльність майже утричі.

Під впливом світової фінансової кризи 2008 р. українська промисловість знову переживає складні часи кризового занепаду. Зменшення обсягу випуску продукції у добувній промисловості склало 2,4 %, переробній – 3,2 % [10, 11].

У 2008 р. частка прибуткових підприємств промисловості зменшилася до 60,9 %. Найсильніше проявилася погіршення фінансових результатів у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, найбільша частка збиткових підприємств була у сфері добування паливно-енергетичних корисних копалин (47,3 %), у виробництві коксу, продуктів нафтоперероблення (46,6 %), у виробництві гумових та пластмасових виробів (41,9 %), хімічній та нафтохімічній промисловості (40,8 %). Багатьом підприємствам вдалося уникнути збитків за рахунок скорочення обсягів виробництва [10].

Охарактеризуємо потенціал та розвиток окремих видів економічної діяльності в Україні за такими напрямками, які характеризуються відповідними показниками:

1. Ресурсний потенціал: капіталоозброєність; матеріально-технічний потенціал (вартість основних засобів у розрахунку на одне підприємство).

2. Зростання потенціалу: індекси основних засобів до попереднього року; індекси фізичного обсягу валової доданої вартості (ВДВ).

3. Результати діяльності: 1) за загальноєкономічними показниками: капіталовіддача; фактична виробнича потужність (ВДВ на одного суб'єкта ЄДРПОУ); рентабельність / збитковість; частка валового прибутку у ВДВ; частка оплати праці у ВДВ; 2) за використанням праці: продуктивність праці; середньомісячна оплата праці.

4. Масштаби підприємств: середньорічна кількість найманих працівників на одному підприємстві

За даними Державного комітету статистики України [3-11] за показниками в розрізі окремих напрямів були розраховані середні та визначені ранги видів промислової діяльності, що представлені у табл.1.

Таблиця 1. Рейтинг виробників промислової продукції за основними показниками діяльності

Види промислової діяльності	Капіталоозброєність		Матеріально-технічний потенціал		Індекси основних засобів		Капіталовіддача		Виробнича потужність		Рентабельність		Продуктивність праці		Розмір підприємств	
	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг
Виробництво гумових та пластмасових виробів	0,915	10	0,346	17	1,054	1	1,339	6	0,476	14	-1,095	20	1,205	6	0,380	20
Виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	0,626	17	0,386	16	0,989	16	0,978	11	0,352	17	3,109	2	0,588	15	0,599	16
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	0,771	13	0,546	14	1,029	6	0,909	14	0,463	16	-0,048	12	0,690	14	0,719	15
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	1,609	4	6,894	3	1,011	9	2,989	1	18,278	1	-0,269	15	4,480	1	3,787	3
Виробництво машин та устаткування	0,601	18	0,663	12	0,979	22	0,773	16	0,468	15	2,795	3	0,444	19	1,091	10
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	1,766	2	5,720	4	0,990	15	0,679	17	4,370	3	-0,096	14	1,237	5	3,262	5
Виробництво транспортних засобів та устаткування	0,631	15	1,961	7	0,982	21	1,055	9	2,315	6	-0,964	18	0,725	13	3,405	4
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	0,633	14	0,516	15	1,044	3	1,939	2	1,017	9	1,143	7	1,246	4	0,809	13
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	0,351	20	0,187	18	0,995	13	1,637	4	0,297	18	0,497	9	0,560	17	0,520	19
добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	1,459	5	4,043	5	1,036	4	0,643	19	1,885	7	7,231	1	0,791	11	2,609	6
Добування паливно-енергетичних корисних копалин	1,140	6	14,796	1	1,021	7	0,419	22	5,551	2	-0,085	13	0,438	20	12,885	1
Добувна промисловість	1,139	7	6,990	2	1,013	8	0,548	21	3,159	4	2,493	4	0,541	18	6,109	2
Легка промисловість	0,309	21	0,164	19	0,987	17	0,964	12	0,145	20	-1,175	21	0,280	21	0,550	18

Закінчення табл. 1

Види промислової діяльності	Капітало-озброєність		Матеріально-технічний потенціал		Індекси основних засобів		Капітало-віддача		Виробнича потужність		Рентабельність		Продуктивність праці		Розмір підприємств	
	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг	Середня	Ранг
Машинобудування	0,626	16	0,680	11	0,982	20	0,909	13	0,608	13	1,323	6	0,570	16	1,164	9
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	1,033	8	1,817	8	0,998	12	1,698	3	2,971	5	0,484	10	1,685	2	1,615	7
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	0,522	19	0,070	22	1,032	5	1,304	8	0,102	22	-2,654	22	0,728	12	0,138	21
Переробна промисловість	0,790	12	0,589	13	1,005	10	1,338	7	0,785	12	0,482	11	1,057	9	0,750	14
Промисловість	1,000	9	1,000	10	1,000	11	1,000	10	1,000	10	0,778	8	1,000	10	1,000	11
Текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	0,302	22	0,160	20	0,986	18	0,846	15	0,119	21	-0,619	16	0,231	22	0,558	17
Хімічна та нафтохімічна промисловість	1,648	3	1,351	9	0,992	14	0,673	18	0,967	11	-0,784	17	1,173	8	0,883	12
Хімічне виробництво	1,913	1	2,488	6	0,983	19	0,578	20	1,539	8	-1,020	19	1,181	7	1,304	8
Целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	0,872	11	0,132	21	1,046	2	1,541	5	0,220	19	1,386	5	1,337	3	0,134	22

Джерело: розраховано авторами за даними [3-11]

Розглянемо більш детально функціонування підприємств різних видів промислової діяльності за відповідною системою показників.

Серед видів промислової діяльності найвищу капіталоозброєність мають підприємства: хімічної промисловості (1), хімічної та нафтохімічної промисловості (3); з виробництва та розподілу електроенергії, газу та води (2); виробництва коксу, продуктів нафтоперероблення (4); добувна промисловість (5, 6, 7); металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (8); виробництво гумових та пластмасових виробів (10). Найнижчі рейтинги за цим показником у текстильному виробництві; виробництві одягу, хутра та виробів з хутра (22); легкій промисловості (21); виробництві шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (20); оброблення деревини та виробництві виробів з деревини, крім меблів (19); виробництві машин та устаткування (18); виробництві електричного, електронного та оптичного устаткування (17); машинобудуванні (16); виробництві транспортних засобів та устаткуванні (15) (див. табл. 1, рис. 1).

За матеріально-технічним потенціалом (вартість основних засобів на одному підприємстві) найкращі позиції мали підприємства: добувної промисловості (1, 2, 5); з виробництва коксу, продуктів нафтоперероблення (3); з виробництва та розподілу електроенергії, газу та води (4); хімічної промисловості (6, 9); з виробництва транспортних засобів та устаткування (7); металургійного виробництва та з виробництва готових металевих виробів (8); машинобудування (11). Низький рейтинг за цим показником у підприємств, що займаються: обробленням деревини та виробництвом виробів з деревини, крім меблів (22); целюлозно-паперовим виробництвом та виробничою діяльністю (21); текстильним виробництвом; виробництвом одягу, хутра та виробів з хутра (20); легкої промисловості (19); виробництвом шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (18); виробництвом

гумових та пластмасових виробів (17); виробництвом електричного, електронного та оптичного устаткування (16); виробництвом харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (15) (див. табл. 1, рис. 1).

У загальному рейтингу ресурсного потенціалу місця розподілилися у такий спосіб: добувна промисловість (2, 1, 5); виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення (3); виробництво та розподіл електроенергії, газу та води (4); виробництво транспортних засобів та устаткування (6); хімічне та нафтохімічне виробництво (7, 9); металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (8); машинобудування (11, 12); виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (14); виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (15); виробництво гумових та пластмасових виробів (16); виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (17); целюлозно-паперове виробництво (18); виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (19); легка промисловість взагалі (20); текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра (21); оброблення деревини, виробництвом виробів з деревини, крім меблів (22) (рис. 2).

Проте за індексом основних засобів картина виглядає зовсім інакше: виробництво гумових та пластмасових виробів (1); целюлозно-паперове виробництво (2); виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (3); добування корисних копалин (4, 7, 8); оброблення деревини, виробництвом виробів з деревини, крім меблів (5); виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (6); виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення (9); металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (12); виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (13); хімічне та нафтохімічне виробництво (14, 19); виробництво та розподіл електроенергії, газу та води (15); виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (16); легка промисловість (17); текстильне вироб-

ництва; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра (18); машинобудування (20); виробництво транспортних

засобів та устаткування (21); виробництво машин та устаткування (22).

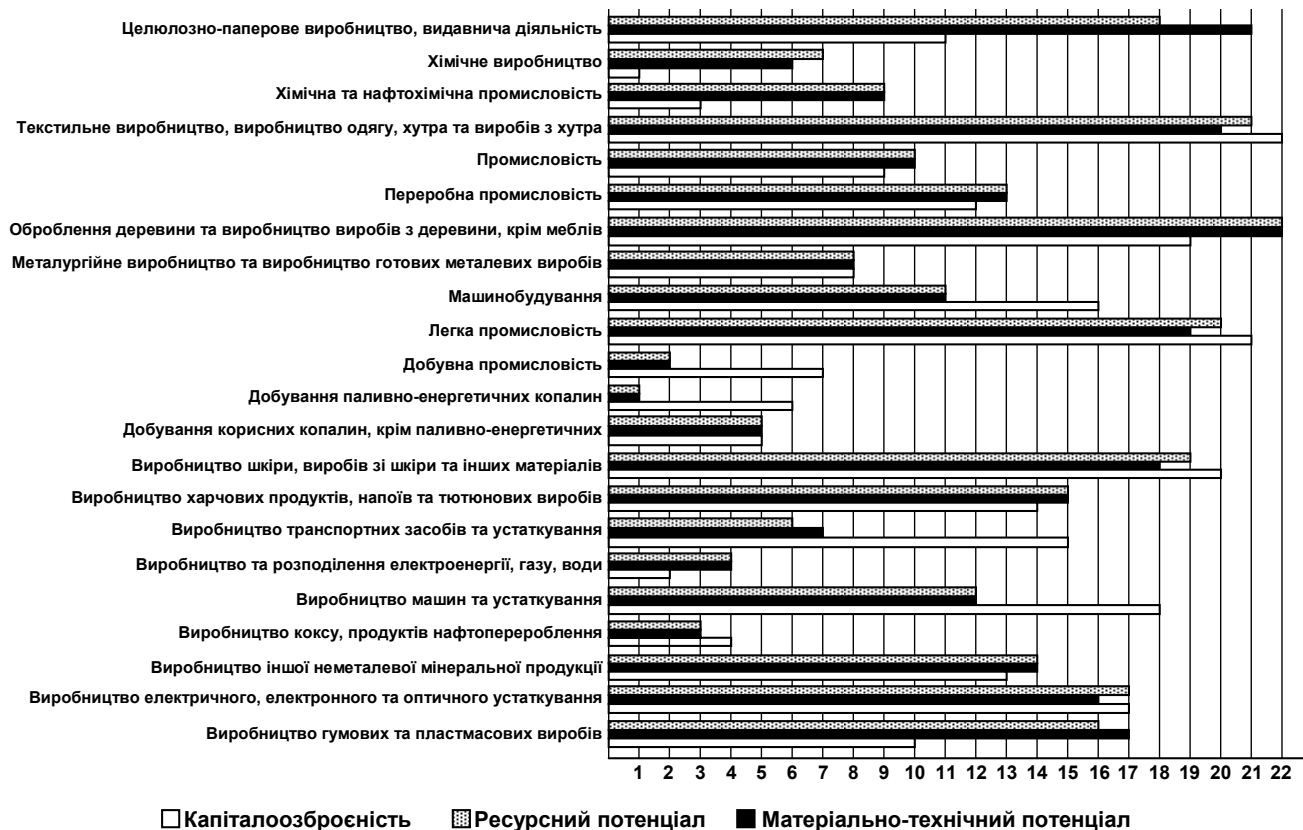

Рис. 1. Рейтинг підприємств видів промислової діяльності за ресурсним потенціалом
Джерело: побудовано авторами за даними табл. 1

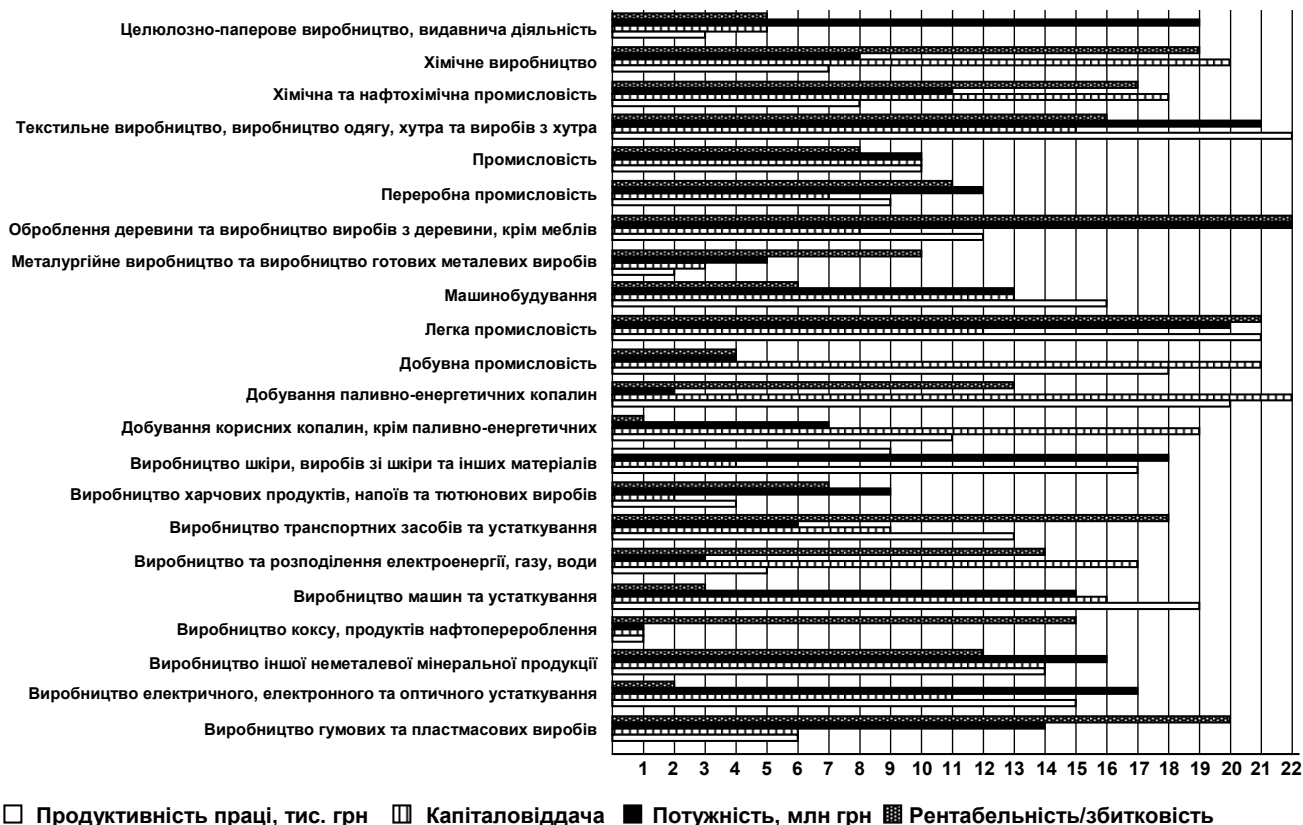

Рис. 2. Рейтинг видів промислової діяльності за результативністю
Джерело: побудовано авторами за даними табл. 1

Рейтинги за показниками результативності надані на рис. 2. За результативністю діяльності на 1-ому місті виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення. Цей вид діяльності є лідером за капіталовіддачею, виробничою потужністю, продуктивністю праці, лише за рентабельністю посідає 15 місце. Другим у рейтингу добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних, хоча за капіталовіддачею посідає 19 місце, виробничою потужністю 7-оме, продуктивністю праці – 11-е, рентабельністю – 1-е. Третю позицію за результативністю обіймає металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (капіталовіддача – 3, виробнича потужність – 5, рентабельність – 10, продуктивність праці – 10).

В цілому добувна промисловість за результативністю на 4-ому місті, добування паливно-енергетичних корисних копалин – 5-ому. Шосту позицію обіймає виробництво та розподіл електроенергії, газу та води (ка-

піталовіддача – 17, виробнича потужність – 3, рентабельність – 14, продуктивність праці – 5). Далі у рейтингу виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (7); виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (8); целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність (9); виробництво машин та устаткування (10). Замикають рейтинг: оброблення деревини, виробництвом виробів з деревини, крім меблів (22); легка промисловість (21); текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра (20); виробництво гумових та пластмасових виробів (19); виробництво іншої неметалевої продукції (18); хімічна та нафтохімічна промисловість (17, 16); виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (15); виробництво транспортних засобів та устаткування (14); машинобудування (13) (див. табл. 1, рис. 2, рис. 3).

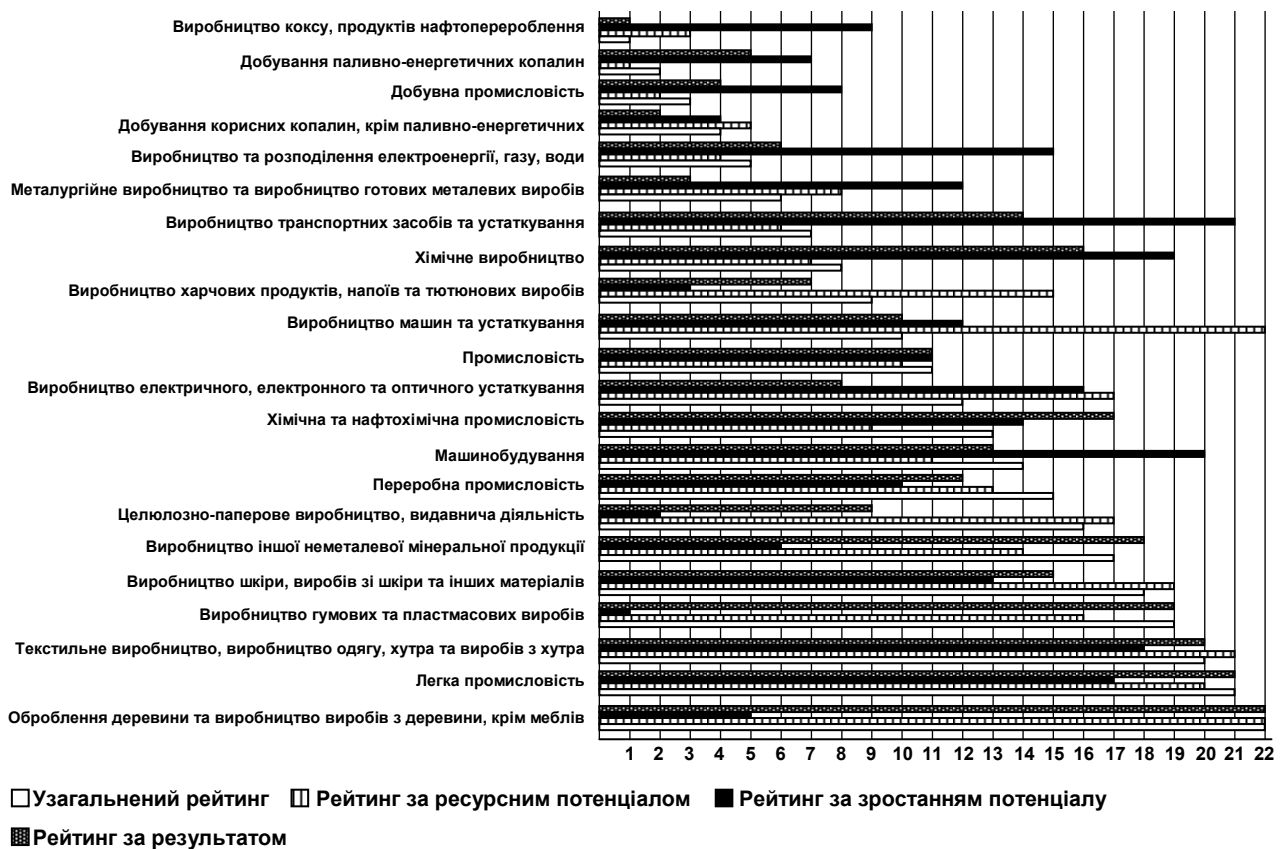

Рис. 3. Узагальнений рейтинг видів промислової діяльності в Україні у 2001-2009 рр.
Джерело: побудовано авторами за даними табл. 1

Найбільші промислові підприємства (за кількістю працівників) в добувній промисловості, зокрема у добуванні паливно-енергетичних корисних копалин; виробництві коксу, продуктів нафтоперероблення; виробництві транспортних засобів та устаткуванні; виробництві та розподілі електроенергії, газу та води; металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів; хімічному виробництві; машинобудуванні (див. табл.1). Підприємства саме цих видів промислової діяльності одночасно обіймають провідні позиції за усіма рейтингами.

На рис. 3 подані рейтинги за ресурсним забезпеченням, зростанням потенціалу, результативністю та загалом

льний за промисловими видами діяльності. Серед видів промислової діяльності узагальнений рейтинг виглядає так: виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення (1); добувна промисловість (3), зокрема, добування паливно-енергетичних корисних копалин (2), добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних (4); виробництво електроенергії, газу та води (5).

Таким чином, у першій п'ятірці найбільш ефективних видів промислової діяльності – добування й переробка сировини. Наступна п'ятірка: металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів (6); виробництво транспортних засобів та устаткування (7); хімічне виробництво (8); виробництво харчових продуктів,

напоїв та тютюнових виробів (9); виробництво машин та устаткування (10). Ці, традиційні для України види промислової діяльності за економічними показниками, є вище, ніж загальний рівень промисловості (11). Далі представлені ті види діяльності, які мають показники нижчі за загальні показники промисловості, а саме: виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (12); хімічна та нафтохімічна промисловість (13); машинобудування (14); целюлозно-паперове виробництво (16); виробництво іншої неметалевої продукції (17); виробництво шкіри, вироби зі шкіри та інших матеріалів (18); виробництво гумових та пластмасових виробів (19); текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра (20); легка промисловість (21); оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів (22) (див. рис. 3).

За результатами аналізу середніх значень та загальних рейтингів видів промислової діяльності у 2000-2009 рр. можна зробити деякі висновки. Так, виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення посідало перші місця рейтингу у 2002-2006 рр., але у 2008 р. та 2009 р. втратило свої позиції посівши 12 та 10 відповідно. Ефективним протягом всього періоду є виробництво та розподілі електроенергії, газу та води: 4 місце у 2002-2006 рр., у 2007 р. та 2008 р. 8 та 9 відповідно та 1-е – у 2009 р. Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів з 13 місця у 2000 р. піднялося до 4-го у 2007 р. та знову зменшило ефективність у 2008-2009 рр. Машинобудування з 7-го місця перемістилося до 17-го у 2002 р. та знову покращило свої позиції у 2008-2009 рр.

Стрибокподібний характер розвитку також притаманний виробництву харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів: 17 місце у 2000р., 10 – у 2002-2003 рр., 2005-2006 рр., 4 – у 2008 р. та знову 17-те – у 2009 р. Традиційно низькі позиції в рейтингу протягом всього періоду посідала й легка промисловість.

Отже, проведений аналіз існуючого потенціалу за видами економічної діяльності в останні роки свідчить про низький розвиток високотехнологічних видів діяльності, переробної промисловості, транспорту, а також спрямованість української економіки на добування та первинну переробку сировини.

Важливим напрямком стратегічної галузевої політики має стати формування та розвиток видів діяльності, що відносяться до високотехнологічних. На сучасному етапі глобалізації економіки виграє у конкурентній боротьбі той, хто створює нові ринки у постіндустріальному просторі, займає там монополіне становище та змушує конкурентів дотягуватися до їхнього рівня. Сучасний розвиток технологій призвів до формування шостого технологічного укладу, основі якого лежать нанотехнології. Високий ступінь сприйняття нанотехнологій мають авіакосмічна, оборонна, хімічна, електроніка, напівпровідники, енергетика, медичні продукти і обладнання, металургія, фармацевтика, а середній – швейна, харчі / напої / тютюнові вироби, будівельні матеріали, продовольчі товари, обладнання для промисловості та сільськогосподарства, автомобілебудування, тобто ті галузі, що є достатньо розвиненими в Україні. Завдання полягає лише у створенні механізму впровадження даних технологій. Можливими варіантами можуть бути субсидіювання з боку держави, створення технопарків, вертикально та конгломератно інтегрованих організаційних структур бізнесу. Фінансувати дана програма може також вітчизняними олігархами,

яким вже не настільки важливим є час обігу капіталів, які здатні до довгострокових інвестицій та дбають про економіку країни. Це може бути реалізовано за рахунок створення консультативної ради, до якої мають увійти представники державного управління, експерти у даній сфері, науковці та представники крупного бізнесу, бажано не однієї галузі. Лише формування єдиної думки з усіх боків суспільства створить неможливим залежність економіки від політичної ситуації та окремої партії.

Таким чином, аналіз існуючого потенціалу за видами економічної діяльності в останні роки свідчить про низький розвиток високотехнологічних видів діяльності, переробної промисловості, транспорту, а також спрямованість української економіки на добування та первинну переробку сировини.

Достатньо високі темпи розвитку не зняли низку протиріч у розвитку промисловості останнього десятиріччя. Перш за все, це експлуатація наявних сировинних і матеріально-технічних ресурсів та застарілих технологій без якісного оновлення виробничого апарату.

По-друге, серйозні структурні диспропорції, що проявляється у яскраво вираженій сировинній орієнтації, тоді як частка продукції технологічно-складних капіталуютьовуючих галузевих ринків та виробництво продукції масового вжитку суттєво скоротилося.

По-третє, вітчизняне промислове виробництво лише часткове задовольняє потреби внутрішнього ринку. Так у 2008 р. збільшився імпорт наземних транспортних засобів, крім залізничних на 46,3 %, механічного обладнання на 28,6 %, чорних металів на 47,3 %, полімерних матеріалів та пластмас – на 30,7 %, м'яса та субпродуктів у 5,1 разів.

По-четверте, структурні диспропорції у промисловості підкріплюються прямими інвестиціями, у тому числі й іноземними. Перші місця за обсягами залучених прямих іноземних інвестицій у промисловість на 1 січня 2008 р. посідають ринки металургії, на які приходиться 5,4 % всього обсягу іноземних інвестицій, виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 5,3 %, машинобудування – 3,4 % [10]. Пасивна інвестиційно-структурна політика держави призвела до того, що металургія є однією з перших видів промислової діяльності за темпами нарощування інвестицій, тоді як високотехнологічні галузі займають значно нижчі позиції.

1. Кіндзерський Ю.В. Тенденції промислового виробництва [текст] // Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю.В., Якубовський М.М., Галиця І.О. та ін.]; за ред. Ю.В. Кіндзерського; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2009. – С. 132–161. 2. Промисловість України у 2001–2007 рр. – Держкомстат України, 2008. – 304 с. 3. Статистичний щорічник України за 2001 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г.Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2002. – 644 с. 4. Статистичний щорічник України за 2002 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2003. – 663 с. 5. Статистичний щорічник України за 2003 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2004. – 631 с. 6. Статистичний щорічник України за 2004 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2005. – 591 с. 7. Статистичний щорічник України за 2005 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2006. – 575 с. 8. Статистичний щорічник України за 2006 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Техніка", 2007. – 551 с. 9. Статистичний щорічник України за 2007 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во "Консультант", 2008. – 571 с. 10. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: ДП "Інформ.-аналіт. агенство", 2009. – 566 с. 11. Статистичний щорічник України за 2009 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: ДП "Інформ.-аналіт. агенство", 2010. – 570 с.